

Академік Георгій Писаренко

Георгій Степанович Писаренко народився 12 листопада 1910 р. у козацькій родині на Полтавщині (на хуторі Скрильниці, Кобеляцького повіту Полтавської губернії). Трудовий шлях розпочав у сімнадцять років робітником у центральних робочих кооперативах у м. Полтаві. В 1929 р. виїхав на Урал, де влаштувався на роботу в ковальський цех Златоустівського механічного заводу. В 1930 р., у зв'язку з початком будівництва Нижньоновгородського автомобільного заводу, Г.С.Писаренко переїхав у Нижній Новгород, де працював на 1-му автоскладальному заводі і продовжував займатися самоосвітою.

В 1931 р. Г.С. Писаренко, що мав кваліфікацію слюсаря шостого розряду, був рекомендований комсомольською організацією заводу на навчання в Нижньоновгородський механіко-машинобудівний інститут, студентом якого став, успішно здавши вступні іспити. На початку 1930-х років профіль інституту неодноразово уточнювався. У зв'язку із цим Г.С.Писаренко спочатку вчився за автоструктурською спеціальністю, згодом за фахом "двигуни внутрішнього згорання", а після його ліквідації — за фахом "обробка металів тиском". Із четвертого курсу він перейшов на суднобудівний факультет, який і закінчив з відзнакою (диплом першого ступеня) в 1936 р. за фахом "механічне устаткування суден". В цей час інститут у результаті його об'єднання з хіміко-технологічним став називатися Горьковським індустріальним інститутом.

Дипломний проект Г.С.Писаренка, присвячений розробці турбоелектроагрегата, містив багато нововведень і оригінальних інженерних рішень основних вузлів. Зокрема, це стосувало-

ся впровадження в судову практику прямоточних парових котлів системи професора *Л.А. Рамзіна*, що тільки-но з'явилися, розрахунку гребних гвинтів за новою вихровою теорією професора *М.М. Кабачинського*, парових турбін високого тиску і т.ін. Голова державної комісії (начальник відділу Головного управління навчальних закладів СРСР (ГУУЗ) професор *М.В. Красноперов* визначив кандидатуру Г.С. Писаренка гідною для направлення в аспірантуру й пізніше дав відповідну рекомендацію. Після закінчення інституту Г.С. Писаренко протягом року працював на посаді конструктора в конструкторському бюро заводу "Красное Сормово", у жовтні 1937 р. був зарахований без іспиту в аспірантуру Київського політехнічного інституту за фахом "парові турбіни", яку успішно закінчив, захистивши в лютому 1941 р. кандидатську дисертацію на тему "Визначення прогинів і напруг у роз'ємних діафрагмах парових турбін".

Працюючи над дисертацією, Г.С. Писаренко неодноразово консультувався у відомих учених — академіка *Б.Г. Гальоркіна*, членів-кор. АН СРСР *П.Ф. Папковича*, *А.І. Лур'є*, що дозволило йому глибоко вивчити теорію згину пластин і, ґрунтуючись на методі Б.Г. Гальоркіна, вирішити складне завдання про поперечний згин пластини напівкільцевої форми з обпиранням по зовнішньому круговому контуру при вільних інших краях. Результати розрахунків були підтвержені даними експерименту, виконаного на моделі діафрагми з використанням спеціально створеної експериментальної установки, що дозволила імітувати граничні умови й характер напруг роз'ємних діафрагм, що використовувались у реальних конструкціях.

З початку 1939 р., будучи ще аспірантом, Г.С.Писаренко працював за сумісництвом в Інституті будівельної механіки (нині — Інститут механіки) АН УРСР. З цього часу вся творча діяльність Г.С. Писаренка була нерозривно пов'язана з Академією наук УРСР. Працюючи в Інституті будівельної механіки АН УРСР, на базі Центрального НДІ ім. М.М. Крилова він виконав дослідження, пов'язані з вивченням напруженого стану багатопорних колінчастих валів судових двигунів з урахуванням піддатливості опор, зумовленої недостатньою жорсткістю судового набору.

Після евакуації в 1941 р. Академії наук УРСР у м. Уфу Г.С. Писаренка разом з академіком АН УРСР *С.В. Серенсом*, членами-кореспондентами АН УРСР *Ф.П. Белякиним* (пізніше — академік АН УРСР) і *Б.Д. Грозіним*, старшим науковим співробітником *А.Д. Коваленком* (згодом — також академік АН УРСР) відряджено на Уфимський моторобудівний завод. Під керівництвом С.В. Серенсена ця група вчених займалася пошуком можливості підвищення міцності й надійності авіаційного двигуна, які в той час були недостатніми при форсуванні його потужності. Г.С.Писаренко в цей період виконував важливі дослідження, що стосуються, зокрема, вивчення напруженого стану картера двигуна, голівки шатуна, колінчастого вала, пружних шестерні й муфти, тобто елементів двигуна, що мали недостатні запаси міцності при форсуванні його потужності. Пізніше аналогічні дослідження він проводив у лабораторіях Центрального інституту авіаційного моторобудування ім. П.І. Баранова, куди в 1942 р. із заводу була переведена група вчених АН

УРСР у складі С.В.Серенсена, А.Д.Коваленка й Г.С.Писаренка. У цей період Г.С.Писаренко викладав у Уфимському авіаційному інституті (1942-1943 р.) і одночасно продовжував роботу в Інституті будівельної механіки АН УРСР на посаді старшого наукового співробітника.

З кінця 1943 р. Г.С. Писаренко займався розміщенням реєвакуйованих у м. Київ установ і співробітників АН УРСР, організацією лабораторій Інституту будівельної механіки АН УРСР, будучи із квітня 1944 р. ученим секретарем цього інституту. Одночасно проводив наукові дослідження, пов'язані з вивченням напруженого стану трубчастих колінчастих валів та інших деталей авіаційних моторів і коливань лопаток турбомашин, а також продовжував теоретичні дослідження коливань механічних систем з урахуванням недосконалої пружності матеріалу (розпочаті ще в 1940 р.), працював над створенням експериментальних установок для дослідження розсіювання енергії в матеріалі при коливаннях.

Спираючись на роботи *М.М. Крилова* й *М.М. Боголюбова* з нелінійної механіки та *М.М. Давиденкова* з механіки матеріалів, а також використовуючи результати власних експериментів, Г.С.Писаренко вперше виконав фундаментальні дослідження з розрахунку коливань механічних систем з урахуванням гістерезисних втрат у циклічно деформівному матеріалі в нелінійній постановці, ефективно застосувавши при цьому метод, заснований на поданні рішень у вигляді асимптотичних розкладань по ступенях малого параметра. Ці роботи стали основою його докторської дисертації на тему "Змушені коливання пружних систем з урахуванням розсіювання енергії в матеріалі", яку він успішно захистив у червні 1948 р. Дисертація була високо оцінена відомими вченими в галузі механіки *М.М.Давиденковим*, *М.М.Боголюбовим*, *Г.М.Савіним*, які відзначили, що робота присвячена питанню, необхідність вирішення якого давно назріла, а тим часом через математичні труднощі на нього в ту пору не було відповіді.

Дослідження коливань механічних систем, зокрема лопаток турбомашин, з урахуванням розсіювання енергії, розвинені в наступні роки Г.С. Писаренком і його численними учнями, одержали широке визнання. Паралельно з цим у зв'язку із запитом нових галузей техніки Г.С. Писаренко з 1950 р. почав займатися вивченням різних аспектів міцності металокерамічних матеріалів і виробів з них при високих температурах, беручи з ініціа-

тиви академіка *І.М. Францевича* участь у роботі лабораторії спеціальних сплавів Інституту чорної металургії АН УРСР, куди в 1951 р. він був переведений з Інституту будівельної механіки на посаду керівника відділу міцності. В 1952 р. лабораторія була перетворена в самостійну (на правах інституту) Лабораторію спеціальних сплавів АН УРСР, де Г.С. Писаренко в той час був єдиним доктором наук. На базі цієї Лабораторії у 1955 р. був створений Інститут металокераміки і спеціальних сплавів АН УРСР, який очолив *І.М. Францевич* (з 1964 р. — Інститут проблем матеріалознавства), де Г.С. Писаренко працював керівником відділу, сектора, заступником директора з наукової роботи.

Подальша наукова й науково-організаційна діяльність Г.С.Писаренка нерозривно пов'язана з розвитком наукового напрямку міцності матеріалів і елементів конструкцій, що працюють в екстремальних умовах. Результатом цієї діяльності стало створення з ініціативи Г.С. Писаренка й при активній підтримці Президента АН УРСР академіка *Б.Є. Патона* та Президента АН СРСР академіка *М.В.Келдиша* у вересні 1966 р. на базі сектора міцності Інституту проблем матеріалознавства АН УРСР, єдиного в колишньому СРСР спеціалізованого Інституту проблем міцності АН УРСР, який він очолював від дня заснування до травня 1988 р.

Створення й успішний розвиток нового інституту стали можливими завдяки вмілому залученню Г.С. Писаренком до роботи молодих талано-

витих фахівців і аспірантів, головним чином випускників Київського політехнічного інституту, створенню кваліфікованого наукового колективу співробітників, наявності фундаментальної експериментальної бази, створеної, в основному, у процесі роботи з актуальних проблем міцності.

Особливість наукових досліджень, які виконувались в Інституті під керівництвом Г.С. Писаренка, — об'єднання теоретичних і експериментальних досліджень міцності з урахуванням впливу різних факторів, що супроводжують реальні умови експлуатації найбільш напружених елементів конструкцій, і обумовлюють, як правило, надійність і довговічність роботи всієї конструкції. При цьому особливої уваги надавали розвитку в Інституті досліджень найважливіших галузей сучасної техніки, які визначають технічний прогрес країни в цілому, зокрема атомної енергетики, газотурбобудування, авіа- і суднобудування, хімічного машинобудування, криогенної техніки, будівництва магістральних трубопроводів, глибоководних апаратів для вивчення Світового океану та ін.

Великої уваги Г.С. Писаренко надавав вихованню молодих вчених. Він винятково доброзичливо й тепло ставився до своїх учнів, допомагав на всіх етапах виконання робіт, щедро ділився з ними своїми ідеями. Під керівництвом Г.С. Писаренка підготовлено 185 кандидатських і 49 докторських дисертацій. У кожному вкладена праця вимогливого керівника, чуйної людини, великого вченого, що проявляє

Академіки Г.С. Писаренко і І.М. Францевич. 1976 р.

Академіки О.Ю. Ішлінський, Г.С. Писаренко, Б.Є. Патон, М.В. Келдиш під час відвідування інституту. 23 травня 1969 року.

велику турботу про ріст наукових кадрів. Деякі його учні обрані до складу НАН України. За допомогою молодих вчених Г.С. Писаренку вдалося реалізувати багато власних ідей, що стосуються розробки нових методів дослідження і створення нових експериментальних установок, дослідження різних аспектів міцності, зокрема тих, які до того часу ще не проводились.

Коло наукових інтересів Г.С. Писаренка було дуже широким. Він займався багатьма питаннями, що мають як безпосереднє відношення до механіки, так і, здавалося б, мало з нею пов'язані. Зокрема, він був першим, хто в Академії наук України очолив Комісію космічних досліджень. В останні роки він виявляв інтерес до проблеми прогнозування землетрусів, до питань аномальних явищ природи, зокрема до непізнаних літаючих об'єктів, міцності органів людини й тварин, вібромеханічної передпосівної обробки насіння з метою стимуляції їхнього росту й підвищення врожайності тощо. Для його творчої діяльності була характерна підтримка всього нового, що може виявитись корисним людям, і заохочення будь-яких ініціатив, що проявляють співробітники в цьому напрямі.

У творчому багажі Г.С.Писаренка понад 800 виданих праць (більшість написані у співавторстві з учнями), — зокрема понад 50 книг, монографій, підручників, довідників, багато з яких перекладені на англійську, французьку, японську, іспанську, португальську, чеську, польську і румунську мови, а також 50 авторських свідоцтв на нові експериментальні установки й методи досліджень.

Академіки А.М. Люлька і Г.С. Писаренко після огляду газодинамічного стенда інституту. 1969 р.

Дослідження, виконані особисто Г.С. Писаренком і під його керівництвом, дозволили одержати принципово нові важливі результати з розвитку теорії коливань з урахуванням гістерезису, з демпфуючих властивостей механічних систем і методів підвищення вібраційної надійності високонапружених елементів конструкцій в умовах інтенсивного резонансного збудження коливань, з різних аспектів міцності при високих і низьких температурах, — зокрема при складному напруженому стані, в умовах опромінення, з конструкційної міцності роторів у полі відцентрових сил, механіки руйнування, міцності при імпульсних навантаженнях, впливу захисних покриттів на міцність і несучу здатність елементів конструкцій при дії на них високих температур і агресивних середовищ.

Результати оригінальних фундаментальних досліджень Г.С.Писаренка з нелінійних коливань знайшли відображення в п'ятьох монографіях, виданих в 1955, 1962, 1970, 1981 і 1985 рр. Перша з них ще в 1962 р. була перевидана в США. Роботи Г.С. Писаренка, виконані в галузі нелінійних коливань, в 1968 р. були відзначені премією АН УРСР ім. М.М. Крилова. Одна з останніх його монографій в галузі коливань “Аеродинамічне демпфірування коливань лопаток турбомашин” була видана в 1991 р. (спільно з **А.О. Камінером**).

Протягом багатьох років під керівництвом Г.С.Писаренка проводились теоретичні й експериментальні дослідження недосконалої пружності матеріалів. Вперше у світовій практиці в 1971 році Г.С. Писаренко разом з **А.П. Яковлевим** і **В.В. Матвеевим** узагальнили у вигляді довідника резуль-

тати експериментальних досліджень демпфуючих властивостей більше 100 типів конструкційних матеріалів при поздовжніх, крутильних і поперечних коливаннях в умовах нормальної й високої температур.

Результати досліджень міцності матеріалів і елементів конструкцій при високих температурах (до 3000°С) систематизовані у виданій в 1966 р. у співавторстві з **В.Т. Троценком**, **Г.М. Третьяченком** і **В.М. Руденком** фундаментальній монографії “Міцність матеріалів в умовах високих температур”, відзначеної Державною премією УРСР у галузі науки й техніки. Ця монографія в 1969 р. перевидана за кордоном і одержала високу оцінку багатьох відомих учених світу.

З початку 1970-х років Г.С. Писаренко приділяв велику увагу дослід-

женням конструкційної міцності скла й ситалу, можливостям їхнього використання для виготовлення конструкційних елементів, у яких реалізувалися б властивості високого опору стиску цих матеріалів. Під його керівництвом були розроблені наукові основи конструювання глибоководних апаратів зі скла і ситалу. Створення конструкцій високої питомої твердості й міцності в умовах зовнішнього гідростатичного тиску при невеликій вартості дозволило їхнє широке застосування.

Надаючи особливого значення експериментальним дослідженням, Г.С. Писаренко надавав великої уваги створенню нових випробувальних машин і устаткування. З часу заснування Інституту проблем міцності АН УРСР під керівництвом Г.С. Писаренка і з його особистою участю створено понад 100 оригінальних (часто унікальних, що не мають аналога не тільки в нашій країні, але й за кордоном) випробувальних машин і стендів, багато з яких використовуються в науково-дослідних установах не тільки нашої країни. Серед них — серія випробувальних установок для дослідження розсіювання енергії при коливаннях механічних систем, зокрема числі гістерезисних втрат у матеріалі, конструкційного розсіювання енергії й аеродинамічного опору обтікаючого потоку; газодинамічні стенди для дослідження термостійкості й довговічності елементів конструкцій з теплозахисними матеріалами і лопаток газових турбін в газовому потоці високих термодинамічних параметрів; серія вакуумних установок (вакуум до 10⁻⁹ мм рт. ст.) для дослідження короткочасної й тривалої міцності тугоплавких матеріалів при високих температурах (до 3000°C); серія установок для дослідження міцності матеріалів при складному напруженому стані, витривалості матеріалів і елементів конструкцій (зокрема при ультразвукових частотах навантаження); серія установок для вивчення характеристик міцності й пластичності при ударному навантаженні; серія установок для дослідження характеристик короткочасної й тривалої міцності й пластичності матеріалів при різних видах навантаження в умовах реакторного опромінення; стенд для вивчення міцності, несучої здатності й граничного стану лопаток газових турбін при комплексному впливі вібраційних і теплових навантажень; багато інших унікальних установок і стендів. Комплекс газодинамічних стендів за рішенням Кабінету Міністрів України у 2006р. отримав статус національного надбання України, ряд установок був

відзначений дипломами й медалями виставок досягнень народного господарства СРСР і УРСР, а установка для дослідження механічних властивостей матеріалів в умовах радіаційного опромінення “Нейтрон-10” в 1979 р. і установка для вивчення демпфуючої здатності конструкційних матеріалів при коливаннях Дб-М в 1987 р. визнані гідними золотих медалей Лейпцигського міжнародного ярмарку.

Найповнішу яву про результати творчої роботи створеного Г.С. Писаренком колективу дає підготовлена під керівництвом і за особистою участю вченого й опублікована в 1980 р. за його редакцією фундаментальна двотомна монографія “Міцність матеріалів і елементів конструкцій в екстремальних умовах”, що в 1982 р. була визнана гідною Державної премії СРСР у галузі науки й техніки.

Про успіхи колективу Інституту проблем міцності АН УРСР свідчить висока оцінка його діяльності, надана відомими вченими — *Келдишем М.В., Патоном Б.С., Барміним В.П., Виноградовим О.П., Ішлінським О.Ю., Кузнєцовим М.Д., Люлькою А.М., Митропольським Ю.О., Новожиловим В.В., Образцовим І.Ф., Работновим Ю.М., Седовим Л.І., Петровим Б.М., Струмінським В.В.* та іншими вченими різних країн світу.

В 1957 р. Г.С. Писаренко був обраний членом-кореспондентом АН УРСР за фахом “Міцність у машинобудуванні”, а в 1964 р. — академіком АН УРСР за фахом “Механіка, міцність у машинобудуванні”.

З 1966 р. Г.С. Писаренко був членом Національного комітету СРСР з теоретичної і прикладної механіки, а з 1982 р. — членом Президії комітету.

Про визнання наукового авторитету Г.С. Писаренка міжнародною громадськістю свідчить обрання його в 1974 р. членом-кореспондентом, а в 1977 р. — дійсним членом Міжнародної академії астронавтики й членом Американського товариства випробувань і матеріалів. За видатні досягнення в розвитку науки Г.С. Писаренко в 1979 р. був визнаний гідним вищої нагороди Словацької академії наук — Золотої медалі.

За редакцією Г.С. Писаренка видано велику кількість робіт його численних учнів і співробітників; збірників праць проведених Інститутом з його ініціативи і під його керівництвом всесоюзних і республіканських науково-технічних конференцій і нарад з різних аспектів міцності.

Г.С. Писаренко очолював організаційний комітет IV Всесоюзного з'їзду з теоретичної і прикладної механіки,

проведеного в 1976 р. у Києві Національним комітетом СРСР з теоретичної і прикладної механіки разом з Академією наук УРСР.

З 1976 р. по 2001 рік Г.С. Писаренко був головою спеціалізованої ради при Інституті проблем міцності АН УРСР з захисту кандидатських і докторських дисертацій зі спеціальностей “Механіка деформівного твердого тіла” і “Динаміка, міцність машин, приладів і апаратури”. Протягом ряду років він був членом кваліфікаційних вчених рад Інституту механіки АН УРСР, Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона АН УРСР, Київського інженерно-будівельного інституту, Київського політехнічного інституту.

Великої уваги Г.С. Писаренко надавав редакційно-видавничій роботі. Він був головним редактором журналів “Проблеми прочності” (1969-1988), “Доповіді АН УРСР” (1970-1978), відповідальним редактором республіканського міжвідомчого збірника “Космічні дослідження на Україні” (1973-1984), республіканського міжвідомчого науково-технічного збірника “Опір матеріалів і теорія споруд” (з 1965 р.) і республіканського міжвідомчого збірника “Надежность и долговечность машин и сооружений” (з 1979 р.), заступником головного редактора журналу “Вісник АН УРСР” (1969-1974), головою редакційної колегії серії “Бібліографія вчених Української РСР” (1970-1978), членом редколегії журналів “Прикладная механика” (1965-1970) і “Порошковая металлургия” (1961-1978), а в період з 1979 по 1987 р. — членом редколегії одного із провідних міжнародних журналів у галузі втоми й руйнування матеріалів і елементів конструкцій (Великобританія), членом редакційно-видавничої ради АН УРСР (1966-1978).

Відаючи данину глибокої поваги відомим ученим, своїм учителям, Г.С. Писаренко постійно піклувався про перевидання їхніх праць. В 1976 р. з його участю як відповідального редактора були видані вибрані праці видатного вченого академіка АН УРСР *А.Д. Коваленка*. В 1981 р. за редакцією Г.С. Писаренка вийшов друком двотомник вибраних праць видатного вченого-механіка академіка АН УРСР *М.М. Давиденкова*. За ініціативою й активною участю Г.С. Писаренка в 1985 році були видані в трьох томах вибрані праці засновника вітчизняної школи з конструкційної міцності в машинобудуванні академіка АН УРСР *С.В. Серепенка*. В 1979 р. він опублікував книгу про життя, наукову й педагогічну діяльність всесвітньо відомого вченого-механіка *С.П. Тимошенка*,

присвячену 100-річчю з дня народження вченого.

Г.С. Писаренко проводив велику науково-організаційну роботу. З 1962 по 1988 р. він був членом Президії АН УРСР, головним ученим секретарем (1962-1966), віце-президентом АН УРСР (1970-1978) і головою Північно-Західного наукового центру АН УРСР (1981-1988). Брав активну участь у координації наукових досліджень в Українській РСР як член координаційних рад і керівник семінарів з окремих проблем і наукових напрямків. Був членом наукової ради АН УРСР “Наукові основи міцності й пластичності” (1963-1974), очолював наукову раду з проблеми “Народно-господарське використання вибуху” при Президії АН УРСР (1968-1985), а з 1973 по 1984 р. — Комісію космічних досліджень при Президії АН УРСР; з 1974 р. по 2001 р. був головою наукової ради АН УРСР “Механіка деформівного твердого тіла”, членом наукової ради АН СРСР “Наукові основи міцності й пластичності”. Тривалий час він був членом наукової ради з проблеми конструкційної міцності й руйнування при Державному комітеті СРСР з науки і техніки, Республіканської ради з координації наукових досліджень в галузі природничих і суспільних наук, з 1977 по 1988 р. — членом експертної ради з машинобудування і машинознавства Вищої атестаційної комісії при Раді Міністрів СРСР, а з 1969 по 1989 р. — членом Комітету з Державних премій УРСР.

Великої уваги надавав Г.С. Писаренко педагогічній діяльності, яку він розпочав в 1939 р. у Київському політехнічному інституті. В 1942-1943 рр.

був доцентом Уфимського авіаційного інституту. В 1944 р. він відновив роботу на кафедрі опору матеріалів Київського політехнічного інституту спочатку на посаді доцента, а з 1950 р. — професора кафедри. Очолюючи цю кафедру з 1952 по 1984 р., Г.С. Писаренко поєднував наукову діяльність кафедри з вирішенням актуальних проблем міцності матеріалів і елементів конструкцій, продиктованих потребами промисловості, підтримував традиційні творчі зв'язки між кафедрою й Інститутом проблем міцності АН УРСР. З 1950 р. — беззмінний член вченої ради Київського політехнічного інституту, а в 1952-1956 рр. — проректор цього інституту з наукової роботи. Багатогранною була його діяльність, пов'язана з науковими контактами із закордонними вченими й організаціями. Як член Міжнародної академії астронавтики (з 1974 р.), він брав активну участь як доповідач і співголова секції “Матеріали й конструкції” Міжнародних конгресів з аеронавтики в 1975 р. у Лісабоні (Португалія), в 1976 р. у Лос-Анджелесі (США), в 1977 р. у Празі (Чехословаччина), в 1978 р. у Дубровніках (Югославія), в 1979 р. в Мюнхені (Німеччина), в 1983 р. у Будапешті (Угорщина). Г.С.Писаренко неодноразово очолював делегації радянських учених, що виїжджали на різні наукові форуми за кордон.

Понад 60 років працював Г.С.Писаренко в Академії наук України. Свій багатий досвід узагальнив у повчальних і цікавих, перейнятих турботою про молоде покоління вчених, книгах “Жизнь в науке” та “Воспоминания и размышления”, де виклав

прожите і побачене та свої погляди на принципи питання розвитку фундаментальних і прикладних досліджень, підготовку наукових і інженерних кадрів.

Після виходу в 1988 р. з поста директора Інституту Г.С.Писаренко продовжував активну наукову й науково-організаційну діяльність як власне в Інституті, так і в Національній академії наук України, як радник Президії НАН України, Почесний директор Інституту. В 1988-1999 рр. був головою комісії з поліпшення побуту й охорони здоров'я вчених при НАН України, головою ради Будинку вчених НАН України. Брав активну участь у роботі асоціації “Україно-Римський клуб”, асоціації “Комплексна оперативна діагностика аварійних ситуацій, міцності, живучості і безпеки машин і конструкцій”; програмних комітетів міжнародних наукових форумів; у роботі вчених рад, наукових семінарів, оперативних нарад, надавав величезну консультативну допомогу дисертантам. З 1992 по 2001 р. був членом Національного комітету з теоретичної і прикладної механіки Росії, з 1993 по 2001 р. — членом Національного комітету з теоретичної і прикладної механіки України, Діяльність Г.С.Писаренка високо оцінена. За видатні заслуги в розвитку науки й техніки і підготовці висококваліфікованих науково-технічних і інженерних кадрів Г.С.Писаренко нагороджений багатьма державними орденами і медалями. Йому було присвоєне почесне звання заслуженого діяча науки Української РСР. Він лауреат премії УРСР і СРСР у галузі науки й техніки.

9 січня 2001 р., на 91 році життя, Георгія Степановича Писаренка не стало.

Г.С. Писаренко був багатогранною творчою особистістю: талановитим вченим-механіком, організатором науки, вихователем наукових й інженерних кадрів, носієм культури у вищому розумінні цього слова, знавцем історії й турботливим захисником творчої спадщини відомих вчених-механіків.

На честь Г.С. Писаренка 24 червня 2004 р. Міжнародний астрономічний союз затвердив назву “ПИСАРЕНКО” малій планеті №20963, відкритій *М.С. Чернихом* у Кримській астрофізичній обсерваторії. З жовтня 2002 р. Інституту проблем міцності НАН України надано ім'я свого засновника — Георгія Степановича Писаренка.

Ростислав Куріат
канд. техн. наук, учений секретар
Інституту проблем міцності
ім. Г.С. Писаренка НАН України

*Під час візиту Г. Писаренка на фірму “General Electric”. США, 1971 р.
В музеї біля знаменитої лампи Едісона*